

РЕЦЕНЗІЯ

завідувача кафедри фармакогнозії Національного фармацевтичного університету, кандидата фармацевтичних наук, доцента **Малої Ольги Сергіївни** на дисертаційну роботу **Посохової Ірини Юріївни** на тему «Фармакогностичне дослідження вітчизняних представників родини лаврові як перспективних джерел лікарської рослинної сировини», подану до спеціалізованої вченої ради ДФ 64.605.067 при Національному фармацевтичному університеті, що утворена для розгляду та проведення разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань «Охорона здоров'я» за спеціальністю 226 «Фармація, промислова фармація»

Актуальність теми.

Лавр благородний та персея американська широко використовуються у харчовій промисловості, фармації, косметології та народній медицині. Сировина цих рослини має антиоксидантну, антимікробну, седативну, антисептичну, протизапальну, гіпотензивну, гіпоглікемічну, імуностимулюючу, сечогінну, цитотоксичну дію, також відновлює гідроліпідний баланс шкіри.

На даний час на фармацевтичному ринку України відсутні будь-які лікарські засоби вітчизняного виробництва на основі сировини досліджуваних рослин. Враховуючи хімічний склад, фармакологічну активність, розробка нових лікарських засобів на основі листя лавру благородного, використовуючи різні технологічні підходи, які дозволяють сконцентрувати цільові БАР, для отримання ефективних лікарських засобів є актуальним.

Зв'язок роботи з науковими роботами, планами, темами.

Дисертаційна робота є фрагментом комплексної наукової роботи Національного фармацевтичного університету «Фармакогностичне дослідження вітчизняних представників родини лаврові як перспективних джерел лікарської рослинної сировини» (номер державної реєстрації

0114U000946). Дисертантом особисто проведено фітохімічне дослідження сировини та розроблено спосіб одержання густого екстракту листя лавру благородного.

Наукова новизна отриманих результатів.

Дисертанткою проведене системне порівняльне дослідження якісного складу та визначення кількісного вмісту біологічно активних речовин листя, нестиглих плодів та пагонів лавру благородного.

Було вивчено такі класи сполук як: поліфеноли, в тому числі гідроксикоричні кислоти, флавоноїди, органічні кислоти, в тому числі жирні кислоти, хлорофіли, каротиноїди, полісахариди та мінеральні елементи, а також встановлено компонентний склад сполук, що переганялися з водяною парою.

Досліджено морфолого-анатомічну будову листя та пагонів лавру благородного та листя персеї американської, а також встановлено їх основні діагностичні ознаки. Для цієї сировини також були визначені показники якості.

Для детального дослідження сировини дисертанткою було одержано густий екстракт листя лавру, для чого визначено оптимальний екстрагент, розроблено методи контролю якості і встановлена протимікробна та антиоксидантна активність.

Наукова новизна проведених досліджень підтверджена патентом на корисну модель «Спосіб одержання лікарського засобу з антимікробною та антиоксидантною дією» N а202106475; заявл. 17.11.2021; опубл. 27.07.2022, Бюл. N 30.

Практичне значення отриманих результатів.

Проведено комплексний фармакогностичний аналіз сировини лавру благородного та доведена перспективність їх застосування у медичній практиці.

Розроблено проекти методів контролю якості на лікарську рослинну сировину «Лавру благородного листя». Обґрунтовано технологію одержання

густого екстракту з листя лавру, для якого розроблено проєкт МКЯ «Лавру благородного листя екстракт густий».

Результати проведених фармакогностичних досліджень сировини лавру благородного впроваджено в науково-дослідну роботу кафедр фармакогнозії Національного фармацевтичного університету; фармакогнозії та ботаніки Національного медичного університету імені О. О. Богомольця; фармакогнозії з медичною ботанікою Тернопільського національного медичного університету ім. І. Я. Горбачевського; фармацевтичної хімії, кафедри хімії та фармації Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Сформульовані дисертанткою наукові положення, висновки і рекомендації, наведені у дисертаційній роботі є повністю обґрунтованими, статистично достовірними та мають практичне значення.

Результати, що виносяться здобувачкою на захист, отримані на підставі аналізу достатнього обсягу первинної інформації та статистично опрацьовані. Дослідження що наведені у дисертаційній роботі Посохової І. Ю., виконані з використанням сучасних методів. Статистична обробка результатів проводилась згідно з вимогами ДФУ.

Робота не містить академічного плагіату.

Повнота викладення матеріалів дослідження в опублікованих роботах.

За матеріалами дисертації опубліковано 14 робіт, в тому числі 4 статей в наукових фахових виданнях, 1 з яких надруковано у виданні, що входить до наукометричної бази Scopus, 1 патент України на корисну модель та 9 тез доповідей.

Аналіз тексту дисертаційної роботи та наданих публікацій свідчить про достатній виклад результатів експерименту.

Аналіз дисертаційної роботи. Пропозиції і зауваження.

При аналізі дисертаційної роботи виникли деякі зауваження та пропозиції.

- Так, на мій погляд, для більш повної системності досліджень бажано б було проаналізувати не тільки листя персеї американської, а й пагони цієї рослини.
- Хроматограми, що наведено у розділі 4, можливо було б винести до додатків для того, щоб більше зконцентруватись на власне одержаних результатах.
- У дисертаційній роботі присутні як технічні помилки, так і невдалі вислови.

Поряд з цим, рецензована робота представляє наукову цінність, яку не знижують наведені зауваження та пропозиції, тобто вони не впливають на загальну оцінку роботи та мають лише рекомендує значення.

Для проведення **наукової дискусії** вважаю за доцільне висунути такі запитання.

1. Які види сировини можуть бути домішками до листя лавру благородного та які діагностичні особливості дозволяють їх ідентифікувати та відокремити?
2. Які перспективи використання у фармації настойки пагонів лавру благородного, яка теж одержана и доведена її антимікробна активність?
3. Які б паралелі Ви можете провести між якісним хімічним складом листя лавру благородного та одержаними результатами дослідження біологічної активності? Які ще види фармакологічної дії можуть бути притаманні субстанціям з листя лавру благородного?

Висновок.

Дисертаційна робота Посохової Ірини Юріївни «Фармакогностичне дослідження вітчизняних представників родини лаврові як перспективних джерел лікарської рослинної сировини» є завершеним науковим дослідженням за актуальністю, новизною, обсягом проведених досліджень, ступенем

обґрунтованості наукових положень і висновків, рецензована дисертаційна робота відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 12 січня 2022 року № 44, а її автор Посохова Ірина Юріївна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії в галузі знань «Охорона здоров'я» за спеціальністю 226 «Фармація, промислова фармація».

Завідувач кафедри фармакогнозії Національного
фармацевтичного університету, кандидат
фармацевтичних наук, доцент

Ольга МАЛА

Підпис завідувача кафедри фармакогнозії Ольги МАЛОЇ засвідчую
Начальник відділу
кадрів НФаУ

Орина ПРИСИЧ